فونېتىكا

جاراڭلىق ئۈزۈك تاۋۇش غ،گ نىڭ جاراڭسىزلىشى

«گ، غ» تاۋۇشلىرى سۆز ئاخىرى بولۇپ كەلگەندە شۇ سۆزلەرگە يەنە «گ، غ» تاۋۇشلىرى بىلەن باشلانغان قوشۇمچە قوشۇلىدۇ. تەلەپپۇزدا سۆز ئاخىرىدىكى «غ، گ» تاۋۇشى «ق، ك» غا ئاجىزلىشىدۇ. مەسىلەن:

بەگ + گە ←بەگگە (بەككە، دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ)

باغ +قا ←باغقا (باققا، دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ)

گراماتىكا

1- يۆنىلىش كېلىش

يۆنىلىش كېلىش ئىش – ھەرىكەتنىڭ يۆنىلىشى ۋە نىشانىنى بىلدۈرىدىغان كېلىش شەكلىدۇر. بۇ خىل كېلىش شەكلى ئىسىمغا «- غا، - قا، -گە، - كە» قوشۇمچىسىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. بۇنداق ئىسىملار جۈملىدە ھالەت بولۇپ كېلىدۇ. مەسىلەن:

ئۇلار بېكەتكە ماڭدى.

مەن يۇرتۇمغا قايتىپ كەلدىم.

سىز ئەنۋەرگە خەت يېزىۋاتامسىز؟

بارات بوۋاي بالىلارغا ھېكايە ئېيتىپ بېرىۋاتىدۇ.

ئىزاھات①: بىر قىسىم پېئىل ۋە سۈپەتلەر دائىم يۆنىلىش كېلىشنى تەقەززار قىلىدۇ. مەسىلەن:

قارشى تۇر-، بار-، يېقىن

ئىزاھات②: ئۇ، سەن. مەن قاتارلىق ئالماشلارنىڭ يۆنىلىش كېلىش شەكلى مەنگە، ئۇغا، سەنگە بولماستىن ئۇنىڭغا، ساڭا، ماڭا بولىدۇ.

2- ھازىرقى زاماننىڭ بولۇشسىز ۋە سوئال شەكلى

بولۇشسىز شەكلى: پېئىل ئۆزىكىگە ھازىرقى زامان قوشۇمچىسى، بولۇشسىز قوشۇمچە -ما، -مە ۋە شەخس قوشۇمچىسى قوشۇلۇش ئارقىلىق تۈزۈلىدۇ. مەسىلەن:

① مەن رومان ئوقۇۋاتمايمەن، دەرس تەكرارلاۋاتىمەن.

ب: ئەته پروفېسسور دوكتۇر ئەسئەت سۇلايماننىڭ « هازىرقى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىياتى » ھەققىدىكى ئىلمىي لېكسىيە يىغىنىغا قاتنىشىمىز.

ئا: ئابدۇراخمان بارمۇ؟

ب: بار. سىنىپتا.

ئا: ئۇ كىتاب ئوقۇۋاتامدۇ؟

ب: ياق، تۆۋەن سىنىپتىكى ئوقۇغۇچىلارغا ئىنگلىزچە دەرس ئۆتۈپ بېرىۋاتىدۇ.

ئا: ئۇ دائىم ئوقۇغۇچىلارغا ئۆگىنىشتە ياردەم قىلامدۇ؟

ب: ھەئە، ئۇ ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆگىنىشىدىن سىرت باشقا ئىشلىرىغىمۇ ياردەم قىلىدۇ.

يېڭى سۆز-ئىبارىلەر

Hastane	دوختۇرخانا
Staj yap-	پراكتىكا قىل -
Dön-	قايت -
Bir taraftan,	بىر تەرەپتىن، يەنە بىر تەرەپتىن
Belli bir	بىرەر
Özel	خۇسۇسىي
Masraf	راسخوت
Telafi et-	تولۇق-
Gönder-	ئەۋەت -
Yer	جاي
Düğün yap-	توي قىل -
Hazırlık yap-	تەييارلا-
Katıl-	قاتناش -
Aşağı	تۆۋەن
Yanı sıra, hariç	سىرت
Duvar	تام
İngilizce	ئىنگلىزچە
Akraba	ئۇرۇق - تۇغقان
Memleket	يۇرت
Keyifli	كۆڭۈللۈك
Anlat-	چۈشەند-
Postane	پوچتىخانا

تېكىست

I

يازلىق تەتىل توغرۇلۇق سۆھبەت

ئا: قېيۇم، تەتىلدە ئۆيگە قايتامسەن؟

ئە: ئۆيگە قايتمايمەن، مەكتەپتە قالىمەن.

ئا: تەتىلنى قانداق ئۆتكۈزىسەن؟

ئە: تەتىلدە بىر تەرەپتىن ئىشلەيمەن، يەنە بىر تەرەپتىن ئىنگلىزچە كۇرسقا قاتنىشىمەن.

ئا: نېمە ئىش قىلىسەن؟

ئە: بىر خۇسۇسىي شىركەتتە ئىشلەيمەن، ئوقۇش راسخوتىمنى تولۇقلىمىسام بولمايدۇ، ئائىلەم پۇل ئەۋەتەلمەيدۇ.

ئا: چۈشەندىم، تەتىلدە بىرەر يەرگە بارامسەن؟

ئە: ئىمكانىيىتىم يار بەرسە تۇرپانغا بارىمەن، تۇرپاندىكى «مىڭ ئۆي» ۋە « كارىز»نى كۆرگۈم بار.

ئا: نېمە دېگەن ياخشى! ئۇ جايلارنى چوقۇم ئېكىسكۇرسىيە قىلىش كېرەك.

ئە: توغرا دەيسەن. سەنچۇ؟ تەتىلدە نەدە بولىسەن؟

ئا: مەن يۇرتۇمغا قايتىمەن، تەتىلنى يۇرتۇمدا ئۆتكۈزىمەن، ئاكام توي قىلىدۇ، توي تەييارلىقلىرىغا ياردەم قىلىمەن، ئۇنىڭدىن باشقا يېزىغا بېرىپ ئۇرۇق - تۇققانلارنىڭ دېھقانچىلىق ئىشلىرىغا ياردەم قىلىمەن، تەتىل توشقۇچە ئۆيدە تۇرىمەن.

ئە: تەتىلىڭنىڭ كۆڭۈللۈك ئۆتۈشىنى تىلەيمەن.

II

سۆھبەت

ئا: باھارگۈل، نېمە قىلىۋاتىسىز؟ تام گېزىتىگە ماقالە يېزىۋاتامسىز؟

ب: ياق، مەن ئۆيگە خەت يېزىۋاتىمەن.

ئا: ئەتە ئېكىسكۇرسىيىگە بارامسىز؟

ب: بارمايمەن.

ئا: نېمىشقا؟